

Opomenutí v trestním právu

Předkládaná monografie je relativně uceleným a vzhledem k současnému stavu tuzemské trestněprávní teorie i vcelku komplexním zpracováním otázek týkajících se fenoménu opomenutí v trestním právu.

V textu jsou řešeny z pohledu autora všechny významné problémy, které s trestní odpovědností za omisivní jednání souvisejí. Největší pozornost je však věnována novějšímu přístupu k trestní odpovědnosti za opomenutí a jeho východiskům, neboť to autor považuje za klíčové, nejvýznamnější téma této publikace.

Dále se pak jedná se především o materii spojenou s postavením institutu opomenutí v rámci nauky trestního práva hmotného, pojem opomenutí v trestním právu a důvod a historický vývoj trestnosti opomenutí. Pojednáno je rovněž o jednotlivých typech trestných opomenutí a otázkách s tím souvisejících, a to včetně upozornění na rozdíly mezi tradičním, dvojím členěním na straně jedné a novějším, trojím členěním trestných omisí na straně druhé, počítaje v to zdůraznění nedostatků tradičního přístupu a poukázání na přednosti novějšího konceptu.

Autor se dále vyjadřuje k velice důležité problematice příčinného vztahu, samozřejmě zejména z hlediska trestní odpovědnosti za opomenutí. Pozornost je v rámci předkládaného textu věnována též tuzemskému přístupu k trestní odpovědnosti za opomenutí, a to nejen z hlediska teoretického, nýbrž i z hlediska praxe, a to za současného promítnutí principů novějšího přístupu spočívajícího v trojím členění trestných opomenutí do českého právního prostředí. Nechybí samozřejmě ani stručné úvahy de lege ferenda.

Závěr práce je pak věnován řádkám, které se týkají zejména vztahu mezi opomenutím coby jedné ze dvou základních forem lidského jednání (vedle konání) a zvláštními formami trestné činnosti (vývojová stadia trestné činnosti a účastenství).

Opomenutí v trestním právu

Pavel Kučera

Wolters Kluwer ČR, 2019

Publikaci je možné zakoupit >>> [zde](#).

Ukázka z publikace

2.4

Novější přístup k trestní odpovědnosti za omisivní jednání - trojí členění trestných opomenutí

2.4.1

Úvodem

S trochou nadsázky lze říci, že moderní dějiny opomenutí v trestním právu jsou dějinami hledání těch omisí, jež zasluhují stejný trest jako konání. Prvním, kdo se o to systematicky snažil, byl Luden. Jak výše zmíněno, jeho koncepce byla postupem doby opuštěna. Jím formulované pojmy pravé a nepravé opomenutí však zůstaly, i když v podstatě nabyly jiného významu. Příčinou tohoto posunu v chápání uvedených konceptů bylo především přijetí „zvláštní povinnosti“ coby klíčového kritéria pro nalezení opomenutí rovnajících se svou závažností konání. O některých možných negativních důsledcích tohoto kritéria již byla zmínka výše. Na tomto místě dále poukážu na to, že tradiční bipartice omisivních deliktů, založená na rozlišování mezi zvláštní a obecnou povinností, je snad s to rozlišit jednoduché omisivní trestné činy záležející v porušení základních principů mezilidské solidarity od opomenutí závažnějších, uvnitř této druhé, závažnější skupiny omisí však řádnou diferenciaci neumožňuje.

Většinové chápání pojmu nepravých omisivních deliktů („zvláštní povinnost“) tak zcela neodpovídá původním představám, podle kterých by do této skupiny trestných činů měla spadat pouze taková opomenutí, která jsou způsobilá založit trestní odpovědnost za následek (účinek) stejným způsobem jako konání, resp. způsobilá následek (účinek) stejným způsobem jako konání přivodit. Nazíráno tradičním pohledem, nepravé omisivní trestné činy v sobě totiž zahrnují řadu deliktů, o kterých nelze vůbec tvrdit, že by zmíněnou způsobilost měly. V důsledku toho se tak může snadno stát, že bereme pachatele opomenutí k odpovědnosti za následek (účinek) v situaci, kdy takový postup není namístě, a to jen proto, že byla „nalezena“ zvláštní povinnost, která pachatele v době činu tížila[1]. Nebo naopak. Lze si představit i případ, kdy pachatel cosi opomene, jeho opomenutí bude pro následek (účinek) kauzální, avšak pachatelova odpovědnost za následek (účinek) nenastoupí, neboť bude konstatováno, že v daném případě pachatel zvláštní povinnost neměl[2].

Ovšem jak se s naznačenými nedostatky tradičního konceptu dvojího členění, resp. zvláštní povinnosti vypořádat, zvláště když celá řada řešení, počínaje již několikrát zmíněným Ludenem, selhala? Domnívám se, že v zásadě správným přístupem je stanovisko těch autorů, kteří opouštějí poněkud formální pojetí „zvláštní povinnosti“ a kladou naopak důraz na obsahovou stránku a míru závažnosti jednotlivých typů trestných opomenutí.

Při důsledném zohlednění obsahu a závažnosti omisivních aktů je totiž možno překonat nedostatky tradičního pojetí trestných opomenutí, resp. nedostatky jejich pouhé bipartice vycházející z konceptu „zvláštní povinnosti“. Je především možno odlišit opomenutí sice závažná (druhá skupina), avšak nikoliv způsobující následek (účinek) stejným způsobem jako konání od těch neškodlivějších (první skupina), která takovýto následek (účinek) stejně dobře jako konání přivodí. Krom toho je dále možné zmíněná závažnější opomenutí (druhá skupina) odlišit od omisí nejméně škodlivých, záležejících v porušení „obyčejné“ mezilidské solidarity (třetí skupina). **Výsledná detailnější trojí kvalifikace trestněprávně relevantních opomenutí** je též plně v souladu s požadavkem, aby trest ukládaný pachateli plně odpovídal závažnosti jeho činu. Závažnost je totiž jedním z klíčových kritérií, která se při trojím členění trestných opomenutí uplatní, a tak se při důsledném provedení této koncepce nemůže stát, aby byl pachatel středně závažného opomenutí ohrožen stejným trestem jako pachatel opomenutí způsobujícího následek (účinek) způsobem obdobným konání. Kromě toho **toto pojetí, vycházející z ideje odpovědnosti člověka za uspořádání sféry své vlastní autonomie**, překonává tvrzení o nedostatku kauzality opomenutí, a celou s tím spojenou problematiku tak uvádí na pravou míru. Výchozím bodem novějšího přístupu je tedy, jak právě naznačeno, především koncept autonomie lidské osobnosti, nikoliv otázka zvláštní povinnosti.

[1] Tu půjde např. o situaci, kdy manžel „jen“ přihlíží smrti tonoucí ženy, aniž by jí přispěchal na pomoc.

[2] Zde by se mohlo jednat např. o vypnutí přístroje udržujícího při životě nemocného, tedy o opomenutí další léčby pracovníkem zdravotnického zařízení na pokyn/příkaz daný z ekonomických

důvodů jeho nadřazeným, který sám neměl zvláštní povinnost o tohoto pacienta pečovat. K vypnutí přístroje jako opomenutí viz blíže jiné pasáže této práce.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Prémiový rezidenční komplex Bakers Court přináší na realitní trh komfortní bydlení s 5* službami](#)
- [ESG Simple jako praktická opora pro ESG reporting malých a středních podniků](#)
- [Digitální důkazy z webu v soudním řízení: jak doložit, co bylo online zveřejněno?](#)
- [V lednu přišel šok. Ze seznamu zmizely tisíce soudních překladatelů](#)
- [Koupě nemovitosti v Rakousku: vedlejší náklady v praxi](#)
- [Legal Innovation Day 2026: Praktické využití umělé inteligence v právní praxi](#)
- [Prémiový rezidenční komplex Bakers Court přináší na realitní trh komfortní bydlení s 5* službami](#)
- [Festival jako prestižní teambuilding](#)
- [Spojení Generali České a Právní ochrany D.A.S. přináší první výhodu: navýšení pojistného limitu na 5 milionů](#)
- [Kultura jako prestižní benefit: Proč by právní firmy měly sázet na „inteligentní zážitky“? Rozhovor s JUDr. Martinou Jankovskou](#)
- [Wolters Kluwer uvádí na český trh AI právní pracovní prostor Libra s integrovaným obsahem ASPI](#)